

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

*Співає Український народний хор
Київського національного університету
культури і мистецтв*

Обробка, аранжування та інструментування
С. Є. Павлюченка

Перекладення супроводу В. М. Самофалова

Випуск 1

Навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів

Вінниця
Нова Книга
2011

УДК 78.087.684(075.8)

ББК 85.941.1(4УКР)

П 12

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист № 1/11-11249 від 01.12.2011 р.)*

Рецензенти:

А. Т. Авдієвський – Герой України, народний артист СРСР та України, лауреат Державної премії СРСР та Державної премії України імені Тараса Шевченка, Голова Національної всеукраїнської музичної спілки, Президент Національного музичного комітету ММР/ЮНЕСКО, академік Національної академії мистецтв України та Національної академії педагогічних наук України;

Є. Г. Савчук – Герой України, народний артист України, професор Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського, академік Національної академії мистецтв України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка;

І. Я. Павленко – професор Київського національного університету ім. Т. Шевченка, заслужений працівник культури України, лауреат премії імені Володимира Гнатюка Міністерства культури і туризму України.

*Видання здійснене за сприяння ректора Київського національного університету
культури і мистецтв, доктора педагогічних наук, професора,
народного артиста України Михайла Михайловича Поплавського*

Співає Український народний хор Київського національного
П 12 університету культури і мистецтв ; Навч. посібник для студентів
вищ. навч. закл. ; Вип. 1 / Обр., аранж. та інстр. С. Є. Павлюченко,
переклад. супроводу В. М. Самофалова. – Вінниця : Нова Книга,
2011. – 232 с. : ноти.

ISMN 979-0-707505-67-0

Репертуарний збірник “Співає Український народний хор Київського національного університету культури і мистецтв” є результатом багаторічної музично-педагогічної діяльності (понад 25 років) професора, народного артиста України Станіслава Євстигнійовича Павлюченка. Ця фундаментальна праця є вагомим внеском у розвиток і популяризацію української народної і авторської пісні. Збірник відображає широку жанрову палітру творів для народного хору. Переважна більшість їх подані в обробках і виконавських версіях С. Є. Павлюченка. Перекладення супроводу зроблені професором КНУКіМ, заслуженим артистом України В. М. Самофаловим.

УДК 78.087.684(075.8)

ББК 85.941.1(4УКР)

ISMN 979-0-707505-67-0

© Павлюченко С. Є., обробка,
аранжування та інструментування, 2011
© Самофалов В. М., перекладення
супроводу, 2011
© Нова Книга, оформлення, 2011

Станіслав Павлюченко

Є неспростовна прикмета у кожного великого таланту: потужне силове поле духовності й краси, що формується творчістю митця та самою його особистістю.

Анатолій Погрібний

В одному з численних інтерв'ю Станіслав Євстигнійович якось сказав: “Музика — це моє життя!” Людині, не обізнаній із життям і творчістю Павлюченка С. Є., такі слова можуть здатися надміру пафосними й гучними. Однак достовірність цих слів талановитого Майстра унаочнює все його життя та великий, неоціненний спадок, який полишив по собі Станіслав Євстигнійович для всіх, хто безпосередньо причетний до музики, до народної пісні, до духовної культури.

Станіслав Павлюченко належить до когорти тих світлих особистостей, що лишають глибокий, неповторний слід по собі в пам'яті всіх, хто спілкувався з ним, працював, навчався в нього, з ким ділився він багатством своїх ідей, задумів, для кого був Учителем, Другом, Наставником, Педагогом, Опонентом...

Сповненим творчих задумів, ідей, які мріяв, але не встиг реалізувати, пішов із життя один із найталановитіших хормейстерів, глибокий знавець народно-музичних традицій.

Блискучим майстром української диригентської школи увійшов він у свідомість сучасного знавця, шанувальника й цінителя музичного мистецтва. Феноменальна працьовитість, надзвичайно висока професійна ерудиція, дивовижна закоханість у свою справу, глибоке знання народної музики, пісні — саме завдяки цим визначальним рисам свого характеру досяг він мистецьких вершин.

Усе в житті має свій початок. Є він і в кожного з нас. Це місце, де ти народився, де робив перші кроки, вимовляв перші слова, отримувал перші враження, учився пізнавати навколишній світ, людей, самого себе.

Таким місцем для Станіслава Павлюченка був Рославль, невеличке містечко Смоленської області в Росії, де він народився 18 серпня 1937 р. в сім'ї службовця-залізничника. 1943 року сім'я Павлюченків оселяється у визволеному від німецько-фашистських загарбників Києві. Тут Станіслав навчається в школі, серйозно займається музикою.

Творча діяльність майбутнього Майстра почалася ще в 1954 році, коли він керував самодіяльним студентським хором у Київському державному університеті імені Тараса Шевченка, коли пізніше служив у армії, працював учителем співів в одній із середніх київських шкіл, коли очолив колектив художньої самодіяльності Київського інституту інженерів цивільної авіації, а також керував хором та ансамблем “Юність” у Київському палаці піонерів та школярів.

Любов до музики, як не раз зізнавався Станіслав Євстигнійович, у нього від матері, яка захоплювалася класикою; глибокий професійний інтерес до народної музики й пісні — від того часу, як був запрошений до Учбової студії при Державному українському народному хорі (1962 рік) на посаду завідуючого навчальною частиною. Цей інтерес переріс не просто у глибоке знання історії української пісні, її витоків, а й у справжню любов до неї, розуміння її душі, бо пісня народна таки має свою душу, глибоку й незнищенну, як чисте джерело.

Викладання в студії хору ім. Г. Верьовки музично-теоретичних і хорових дисциплін Станіслав Євстигнійович суміщав з роботою в народному хорі, де керував оркестровою групою. Саме тут він займається інструментуванням для оркестру народних інструментів та обробками народних пісень. 1966 року закінчує Київську державну консерваторію імені П. І. Чайковського і з того ж часу працює диригентом оркестру Державного українського народного хору імені Г. Верьовки.

Це були роки, які Станіслав Євстигнійович називав справжньою школою становлення й творчого зросту його як хорового та оркестрового диригента. Тому цілком закономірним в його біографії є наступний етап, пов'язаний з роботою в ансамблі пісні і танцю Червонопрапорного Західного прикордонного округу (з 1991 р. — Ансамбль пісні і танцю Прикордонних військ України, а з 2007 — Академічний ансамбль пісні і танцю Державної прикордонної служби України).

В інтерв'ю з кореспондентом студентського часопису “Кропива” Станіслав Євстигнійович навівав цікавий біографічний факт про те, що працював із молоддю усе своє життя, крім тих двох років, коли всі свої сили і весь час витрачав на організацію Ансамблю пісні й танцю. Двадцять років творчого життя Станіслава Євстигнійовича пов'язані саме з цим колективом. Він став не лише художнім керівником Ансамблю, а й головним диригентом.

Перший концерт ансамблю відбувся 27 травня 1972 року у приміщенні Київської консерваторії ім. П. І. Чайковського і приурочений був до Дня прикордонника. Концерт пройшов з величезним успіхом, і відтоді жоден великий і серйозний захід з нагоди різних свят, знаменних дат не проходив без участі ансамблю, незмінним художнім керівником і диригентом якого був С. Є. Павлюченко. Крім того, своє високомистецьке виконання творів різної тематики колектив ансамблю демонстрував на телебаченні та радіо. Станіслав Євстигнійович постійно працював над створенням нових програм для свого колективу, з якими ансамбль часто брав участь у багатьох пісенних конкурсах, де неодноразово ставав лауреатом перших премій, і гастролував по країні та за її межами. Свою місію колектив виконував з честю, демонструючи численним шанувальникам високе професійне мистецтво співу й танцю.

На особливу увагу заслуговує період життя Станіслава Павлюченка (1974–2010 рр.), який пов'язаний із Київським інститутом культури (нині — Київський національний університет культури й мистецтв). Викладач кафедри народного співу, завідувач кафедру, перший проректор КНУКіМ, займався навчально-виховною роботою. Але найголовнішим в діяльності професора С. Павлюченка цього періоду є те, що, очолюючи з 1984 року кафедру народного пісенного виконавства, він створив справжню школу народного співу, унікальний студентський хор, який є володарем Гран-прі III Всеукраїнського фестивалю-конкурсу колективів народного хорового співу ім. Порфирія Демущького, лауреатом літературно-мистецької премії ім. Дмитра Луценка “Осіньне золото”, дипломантом третього Міжнародного фестивалю “Пісня без кордонів”. Тепер український народний хор Київського національного університету культури і мистецтв носить ім'я Станіслава Павлюченка. Ось уже кілька десятків років цей хор є провідним навчально-концертним колективом в Україні, що пропагує народнопісенні традиції й зачаровує слухачів незрівнянним мистецтвом глибокого й проникливого співу, прекрасною чарівністю українських народних та авторських пісень.

Виступи хору, художнім керівником і диригентом якого до останніх днів свого життя був Станіслав Євстигнійович, завжди перетворюються на справжнє свято української музичної культури, дарують слухачам глибоку естетичну насолоду. “А насолоджуватися є чим: прекрасні за співувачі — з красивим, індивідуальним тембром. У той же час загальне звучання хору — це моноліт зі стереофонічним ефектом живого, не мікрофонного звуку. Такий хор гідний визнання провідного в Україні колективу — зразкового носія та інтерпретатора народнопісенної традиції” (Я. Іваницька).

“Справжнім апогеєм концерту, присвяченому 85-річному ювілею неповторного мелодиста, унікальної мистецької особистості Ігоря Шамо, став другий відділ — хорові та пісенні шедеври композитора втілив у захоплюючому театральному дійстві *фантастичний* колектив — Український народний хор Київського національного університету культури і мистецтв, на чолі якого — Станіслав Павлюченко. Хор складається з зовсім молодих музикантів, і тим більше вражає глибина їх проникнення у пісенно-хорову палітру І. Шамо, емоційний підйом та високий політ виконавського професіоналізму” (Г. Сасько).

“...вразив присутніх, зачарував багатющою глибини голосами Український народний хор КНУКіМ, який виконав пісню-реквієм на слова духовного богатиря української поезії Василя Симоненка “Лебеді материнства”. То ніби колискова дитяті, яке спочиває в колисці. Турботливою лебідкою схилилася над ним мати. Вона не просто співає — вона виколихує йому щасливу долю...

У тій пісні артисти хору кожне слово немов пропускали крізь своє серце — до того проникливо й ніжно линули їхні голоси зі сцени. Без перебільшення можна сказати: то було мистецтво вищого ґатунку. Ще б пак! Український народний хор КНУКіМу, яким уже 36 років поспіль керує й диригує народний артист України, професор Станіслав Павлюченко, є колективом світового рівня. Його знають далеко за кордоном, як і славетних “Лебедів материнства” у виконанні артистів цього співочого колективу” (О. Кощенко. “Ясна і світла, рідна наша нене”. Сільські вісті № 52 (18338) 14 травня 2009 року).

Слухаючи хор, розумієш, що в його репертуарі немає випадкових пісень і що кожен твір (чи народний, чи авторський), виконаний колективом, — це справжній мистецький шедевр. Очевидно, що результатом цього є вдумлива й прискіплива робота Станіслава Євстигнійовича Павлюченка у виборі пісень для хору, а ще — його глибинне знання української пісні, розуміння не тільки її змісту й форми, але й найтонших нюансів, її душі та магії.

Великий знавець української пісні й музики, справжній майстер своєї справи, якій дійсно присвятив усе своє життя, С. Павлюченко залишив по собі велику творчу спадщину, яка, безперечно, має стати частиною золотого фонду української музичної культури.

СНІГИР Т. І.

Відмінник освіти України

Навчальне видання

Співає Український народний хор Київського національного університету культури і мистецтв

Навчальний посібник для вищих музичних
навчальних закладів I–IV рівнів акредитації

Обробка, аранжування та інструментування С. Є. Павлюченка
Перекладення супроводу В. М. Самофалова

Випуск 1

Редакція: *В. Самофалов, В. Ткаченко*
Комп'ютерний набір: *С. Павлюченко, В. Самофалов, В. Ткаченко*
Комп'ютерна верстка: *В. Ткаченко, Д. Мацяка, Г. Пешков*

Підписано до друку 10.10.2011 р. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Minion. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 27.
Тираж 1000 пр. Зам. № 576.

ПП "Нова Книга"
21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432) 52-34-80, 52-34-82. Факс 52-34-81
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.novaknyha.com.ua